

2. Освіта є осягнення людиною смислів буття, тому задача освіти заключається в тому, чому і як вчити, щоб пробуджувати в людині власне людське, гуманне.

3. Освіта є основою формування людиною свого образу, формування людиною своєї унікальності та індивідуальності.

4. Освіта є основою пробудження людиною духовності, яка є процесом і результатом здійснення людиною своєї всезагальної природи, тому без духовної складової освіта не може бути повноцінним процесом формування людини.

Гура О.І.

к. пед.н., доцент
професор кафедри управління
навчальних закладів і педагогіки
вищої школи ГУ “ЗІДМУ”

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ МАГІСТРАТУРИ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

Вирішення завдань професійної підготовки неможливо без урахування тенденцій, які на сьогодні визначають специфіку освітньої системи Української держави. До кінця 1990-х рр. XX ст. підготовка викладачів вищої школи, як науково-педагогічних працівників, практично не здійснювалась в її класичному варіанті, а відбувалась тільки номінально на факультативній основі в аспірантурі, як однієї з форм післявузівської підготовки.

На сьогодні ситуація докорінно змінилася у зв'язку з переходом вищої освіти на ступеневу систему, яка згідно з “Положенням про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту)” передбачає підготовку студентів за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістр. Магістратура, згідно з нормативно-законодавчою базою, стає одним із основних місць в системі вищої освіти, як спеціалізована частина підготовки з наряду, що забезпечує підготовку кадрів для науково-дослідної й науково-педагогічної діяльності. Причому, вона у відмінності від аспірантури, по-перше, є однією із вузівських освітньо-професійних програм та форм підготовки, по-друге, передбачає відповідну професійну підготовку на рівні бакалаврата, тобто забезпечує безперервність освіти.

Але не зважаючи на те, що магістратура стає базою на якій здійснюється професійна підготовка майбутніх викладачів вищих навчальних закладів, галузеві стандарти більшості спеціальностей, які є основою і визначають зміст професійної підготовки, зорієнтовані тільки

Основні тенденції становлення та розвитку інституту магістратури в сучасному освітньому просторі України

на фахову освіту, нехтуючи науковою й педагогічною спрямованістю магістратур відображеною на нормативному рівні. Відтак на рівні практичної реалізації ступеневої освіти проблема фахової психолого-педагогічної та наукової підготовки викладачів вищих навчальних закладів в контексті спеціальної підготовки на сьогодні залишається більшою мірою невирішеною.

Традиційна система освіти, форми та методи організації навчального процесу у вищій школі (лекції, семінарські та практичні заняття) в основному зорієнтована на предметну підготовку випускника, коли знання має вирішальний характер (звідси всім відомий так званий ЗУН), в той час як протягом п'яти років, на думку вчених (Л.І. Лебедева) відбувається оновлення змісту професійної компетентності необхідної спеціалісту для здійснення ефективної професійної діяльності.

В контексті гуманізації освітнього процесу, переходу від авторитарно-імперативної, когнітивної педагогіки до особистісно-орієнтованої приходить усвідомлення того, що зміст професійної підготовки магістрів має бути більшою мірою зорієнтований не тільки (й не скільки) на традиційний “знаннєвий” підхід, а на організацію освітнього середовища в процесуальному відношенні, створенні умов для постійної професійної самоорганізації: постійний рух від самопідготовки до самореалізації, рефлексії результатів самовираження і вихід на новий більш високий рівень особистісної та професійної самоорганізації.

У зв'язку з цим, найсучаснішими інноваційними методами організації навчального процесу у вищій школі, які мають забезпечувати запровадження особистісно-орієнтованого підходу до студента, технологій саморегульованого навчання та розвивальних технологій професійної освіти (і з цим погоджується міністр освіти і науки України С.М. Ніколаєнко), є:

- 1) особистісно-орієнтовані технології: інтерактивні та імітаційні ігри, тренінги розвитку, розвивальна психодіагностика;
- 2) когнітивно-орієнтовані технології: діалогічні методи навчання, семінари-дискусії, проблемне навчання, когнітивне інструктування, когнітивні карти, інструментально-логічний тренінг, тренінг рефлексії;
- 3) діяльнісно-орієнтовані технології: методи проектів і спрямовуючих тестів, контекстне навчання, організаційно-діяльнісні ігри, комплексні дидактичні завдання, технологічні карти, імітаційно-ігрове моделювання технологічних процесів тощо.